

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 6CoP/63/2019
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5719200007
Dátum vydania rozhodnutia: 29. 04. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Urbanová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2020:5719200007.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedníčky JUDr. Jany Urbanovej a sudcov JUDr. Yvetty Dzugasovej a Mgr. Andreja Kekelyho, vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: C. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom ako matka, zastúpeného Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Martin, pracovisko Turčianske Teplice, dieťa rodičov: matky C. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX P. Y. XXX, t.č. bytom J. XXXXX, XXX XX V. V. a otca E. Z., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX P. Y. XXX, zastúpeného splnomocnenou zástupkyňou Vlastou Lachovou, nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom XXX XX P. Y. XXX, o návrhu otca na zníženie výživného na maloleté dieťa, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Martin č.k. 9P/1/2019-168 zo dňa 12. septembra 2019, takto

r o z h o d o l :

Rozsudok Okresného súdu Martin č.k. 9P/1/2019-168 zo dňa 12. septembra 2019
p o t v r d z u j e .

Žiaden z účastníkov n e m á nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd zamietol návrh otca na zníženie výživného podaný na súd dňa 02.01.2019 (veta prvá výroku). O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu (veta druhá výroku).

2. V dôvodoch svojho rozhodnutia uviedol, že návrhom doručeným súdu dňa 02.01.2019 otec maloletého dieťaťa sa domáhal zníženia výživného na maloletého C. zo sumy 100,00 Eur mesačne na sumu 28,00 Eur mesačne. Svoj návrh odôvodnil tým, že z dôvodu invalidity a ďalšej recidívy ochorenia je už dlhší čas práceneschopný (PN). Sám nevie ako sa bude ďalej jeho ochorenie vyvíjať. Aktuálne mu nezostávajú finančné prostriedky ani na živobytie, t. j. na financovanie základných potrieb. Matka maloletého sa nepodieľa na splátkach úverov, ktoré si manželia zobrali počas trvania manželstva, všetko hradí iba otec maloletého. Dôchodok má malý a nemá z čoho žiť. Matka robí v Rakúsku dva týždne v mesiaci. Je zdravá, mohla by teda ešte zvyšné dva týždne pracovať aj na Slovensku. Otec zvažuje, že si podá aj návrh na určenie vyživovacej povinnosti voči bývalej manželke.

3. Matka vo svojom vyjadrení k návrhu zo dňa 08.02.2019 uviedla, že od 01.01.2019 už v Rakúsku nepracuje. Od 15.01.2019 bola vedená na ÚPSVaR bez nároku na podporu v nezamestnanosti a od 16.01.2019 pracuje za minimálnu mzdu ako mnoho ďalších ľudí. Dňa 15.11.2016 sa spoločne so synom odsťahovala zo spoločnej domácnosti, ktorú viedla s otcom. Aktuálne býva v podnájme. Od toho dňa do 13.04.2018 jej otec na výživu syna ničím neprispel. Otec chce znížiť výživné z dôvodu PN, hoci je stále zamestnancom na Gymnázium M. Galandu v Turčianskych Tepliciach. Jeho maloletý syn však potrebuje jesť každý deň. Otec je na PN od 07.10.2018, no už od 14.06.2018 posielal matke na syna výživné len vo výške 27,13 Eur. Otec absolvoval operáciu ešte v roku 2004. Pracoval v rôznych strojárskych firmách, nakoniec v spoločnosti KIA Žilina, (kde však ľudí po vážnych operáciách chrbtice neberú). Veľa ľudí má omnoho väčšie zdravotné postihnutie,

no pracujú, lebo musia. Ak sa otec cíti tak veľmi chorý, nech sa dá na vyšetrenie odborníkom. Doklad o recidíve ochorenia do spisu nepredložil. Predložil len doklad o dočasnej PN, no žiadne nové výsledky odborných vyšetrení. Otec predložil do spisu doklad o výške invalidného dôchodku, no neuviedol, koľko mu Sociálna poisťovňa vypláca na dávkach nemocenského poistenia. Podľa informácii matky to bola v mesiaci 01/2019 suma 276,50 Eur, v mesiaci 12/2018 suma 267,60 Eur a v mesiaci 11/2018 suma 116,00 Eur + 191,97 Eur. Po pripočítaní mesačnej sumy dôchodku vo výške 182,00 Eur, otec svojím príjmom aktuálne presahuje čiastku životného minima, ktorá je 205,07 Eur. Otec nebýva sám, býva s ním priateľka a jej syn. Priateľka je zamestnaná a má nahlásený prechodný pobyt u otcovej matky, nakoľko si nemohla dať trvalý pobyt ku otcovi, na adresu kde skutočne býva, keďže je matka stále spoluvlastníčka domu. Úvery, o ktorých sa otec zmieňuje predstavujú hypotéku na dom, v ktorom býva. Rodičia si ho brali v čase spolužitia po vzájomnej dohode. Matka tiež spláca úver, ktorý si s otcom brali spolu na prerobenie domu, ktorý využíva otec. Tiež splatila za neho úver od spoločnosti Provident. Matka bude žiadať predaj domu. Z toho sa môže vyplatiť zostatok hypotéky aj exekúcia. Bude tiež žiadať vyplatenie okien, ktoré financovala a dodala jej matka. Auto má otec na leasing a môže ho prediť. Využíva ho len on, matka jazdí na starom vozidle. Mnoho chorých ľudí, ktorí majú palice chodí autobusmi a vlakmi k doktorovi. Otec nemá ani palicu ani barle. Matka žila s otcom 25 rokov, veľmi dobre ho pozná veľmi dobre a vie, aký má vzťah k práci. On by bol najradšej doma a druhí nech robia. Hoci na syna prispieva smiešnou čiastkou, nehanbí sa napísať, že matka má robiť ešte aj na Slovensku, keď sa vráti z Rakúska. Matka tam pracovala 24 hodín. Mala preto nárok aj na oddych. Zároveň sa stará o dieťa a otec od nej očakáva ďalšie peniaze. Matka sa snaží a pracuje, aby synovi nič nechýbalo. Platí nájomné za byt, v ktorom so synom bývajú. Hoci otec píše, aký je chorý, matka na vlastné oči videla ako vláči ťažké baly s malinovkami a rúbe drevo. Matka odmieta financovať otcovi cigarety, alkohol a vozenie na aute pre jeho priateľku, ktorú on vyváža a odváža z práce. Matka má dosť známych, ktorí toto všetko vidia. Otec nemá záujem o syna, (nevie, že mal meniny, narodeniny, Vianoce), nenavštevuje ho. 4. Vychádzajúc z ust. § 78 ods. 1 a 3, § 62 ods. 1, 2, 4 a 5, § 75 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z. z. o rodine (ďalej len „Zákon o rodine“) citovaných v napadnutom rozhodnutí a na základe vykonaného dokazovania prvoinštančný súd dospel k záveru, že návrh otca na zníženie výživného na maloleté dieťa nie je dôvodný. Pri svojom rozhodovaní o zmene výšky výživného súd prvej inštancie porovnal okolnosti dôležité pre určenie výživného tak v čase skoršieho rozhodnutia, ako aj v čase vydania napadnutého rozhodnutia. Porovnal teda u oboch rodičov navzájom možnosti, schopnosti a majetkové pomery a súčasne prihliadol k odôvodneným potrebám maloletého dieťaťa. Hmotno-právnu podmienkou toho, aby súd mohol o veci opakovaně rozhodnúť, je zmena pomerov. Súd preto skúmal skutočnosti odôvodňujúce zmenu pomerov.

5. Naposledy bolo o výživnom na maloletého C. rozhodované rozsudkom Okresného súdu Martin č.k. 23P/46/2017-132 zo dňa 12.03.2017, ktorým súd rozviedol manželstvo rodičov maloletého a maloletého C. zveril na čas po rozvode do osobnej starostlivosti matky, ktorá ho bude zastupovať a spravovať jeho majetok. Otcovi uložil povinnosť platiť výživné na maloletého C. v sume 100,00 Eur mesačne. Zároveň upravil styk otca s maloletým dieťaťom. Na základe odvolania otca Krajský súd v Žiline rozsudkom sp.zn. 6CoP/38/2018 zo dňa 19.09.2018 rozsudok okresného súdu vo výroku o určení výživného na maloleté dieťa potvrdil. Uvedené rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť dňa 15.10.2018. V čase posledného rozhodovania o výživnom na maloletého C. matka už nebývala s otcom v spoločnej domácnosti. Pracovala v Rakúsku, kde dosahovala príjem vo výške 930,00 Eur. V súčasnosti matka pracuje u zamestnávateľa ŽSR s príjmom okolo 790,00 Eur mesačne s tým, že si privyrába i v druhej práci nepravidelne s príjmom vo výške 106,00 Eur mesačne. Otec v čase posledného rozhodovania súdu o výživnom pracoval ako školník na Gymnázium v Turčianskych Tepliciach s príjmom 439,00 Eur a poberal invalidný dôchodok vo výške 182,00 Eur. V súčasnosti je PN. Poberá nemocenské dávky v priemernej výške 255,00 Eur a invalidný dôchodok vo výške 187,00 Eur. Maloletý C. bol v čase posledného rozhodovania súdu žiakom 6. ročníka základnej školy, aktuálne je žiakom 7. ročníka ZŠ.

6. Okresný súd na základe vykonaného dokazovania zistil, že od posledného rozhodovania o výživnom nastala čiastočná zmena pomerov u otca, ale aj u matky, keďže obidvom sa príjem znížil. Matka aktuálne zarobí okolo 790,00 Eur mesačne, t. j. o 140,00 Eur menej ako predtým. Privyrába si tiež v druhej práci, kde príležitostne zarobí sumu 106,00 Eur netto. Otcov príjem v čase posledného rozhodovania predstavoval výšku 621,00 Eur (mzda a invalidný dôchodok). V súčasnosti predstavuje jeho príjem čiastku 441,00 Eur, t. j. jeho príjem sa znížil o sumu 180,00 Eur. Doposiaľ je však otec zamestnaný u rovnakého zamestnávateľa, v súčasnosti sa mu príjem znížil len z dôvodu dočasnej PN. Na strane maloletého došlo tiež k zmene pomerov tým, že je starší a navštevuje už 7. ročník ZŠ.

7. Na základe uvedeného konajúci súd konštatoval, že na strane obidvoch rodičov došlo k čiastočnej zmene pomerov - ich príjem sa znížil. Matka prestala pracovať v zahraničí a našla si prácu na Slovensku, kde sa snaží privyrobiť aj v druhej práci. Otec nastúpil na PN, kvôli pravidelnému preliečeniu problémov s chrbticou, čo uviedla aj jeho ošetrojúca neurologička. Bola mu odporúčaná kúpeľná liečba, ktorú však doteraz neabsolvoval. Samotné potvrdenie o dočasnej PN aj jej predĺžovanie, je aktuálne len na úvahe všeobecného lekára, ktorý opakovane uvádza vyšetrenie u neurológa, ako špecialistu. Je teda zrejmé, že otcov príjem sa znížil len z dôvodu práceneschopnosti, čo je stav dočasný a po jej ukončení bude môcť ďalej pracovať. Zároveň príjem otca neklesol až natoľko, aby súd zvažoval znížovanie výživného na maloleté dieťa. K ostatným výdavkom otca súd uviedol, že tieto už existovali aj v čase posledného rozhodovania o výživnom, a teda nie sú novou skutočnosťou (hypotéka, autoúver, drevo, elektrina a podobne). Pokiaľ je otec skutočne tak závažne chorý, že mu to bráni vykonávať prácu vôbec, je potrebné, aby zvážil, podanie žiadosti o plný invalidný dôchodok a prestal pracovať. Recidíva ochorenia otca je podľa názoru súdu (vychádzajúc z oznámenia neurológa) pravidelná a jeho práceneschopnosť je len dočasného charakteru. Na základe uvedených skutočností okresný súd uzavrel, že v posudzovanom prípade neboli splnené zákonné podmienky na zmenu výšky výživného podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine, ktorá by odôvodňovala jeho zníženie.

8. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 v spojení s § 57 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

9. Proti tomuto rozsudku podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie otec, ktorý sa domáhal jeho zrušenia a vrátenia vecí okresnému súdu na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

10. Primárne vyslovil nesúhlas s odôvodnením napadnutého rozsudku, v ktorom okresný súd konštatoval, že otec svoju neprítomnosť na pojednávaní neospravedlnil a nepožiadaval o jeho odročenie. V danej súvislosti poukázal na prítomnosť svojej zástupkyne potvrdenie MUDr. C. K. zo dňa 09.09.2019 predložené do spisu. Ďalej uviedol, že svoj návrh zo dňa 02.01.2019 na zníženie výživného odôvodnil svojím vážnym ochorením. Napriek tomuto jeho návrhu mu však, rovnako ako pri predchádzajúcom rozhodovaní o výživnom na maloleté dieťa ako invalidnému občanovi, neboli súdmi priznané žiadne životné náklady. Diagnózy ochorení, ktorými trpí, sú podľa názoru odvolateľa dostatočný dôvod na to, aby súd zvážil možnosť zníženia alebo zrušenia jeho vyživovacej povinnosti voči maloletému synovi. Otec prezentoval názor, že rozhodnutie súdu bolo vydané jednoznačne v prospech matky, ktorá pozná všetkých sudcov na každom súde, prokurátorov, policajtov i advokátov tak, ako to pod vplyvom alkoholu tvrdila v mesiaci august 2019. Ďalej uviedol, že matka po rozvedení manželstva maloletého vyrabovala celý dom, rozbila televízor, ktorý vytrhla aj s konzolami a doposiaľ dlží otcovi sumu 5.000,00 Eur. Matka tiež nehospodárne nakladala s finančnými prostriedkami. Do Rakúska dochádzala autom so svojím priateľom F.. Odvolateľ tiež poprel, že by chodieval do práce neupravený, opitý, prípadne, že by boli na jeho osobu vznesené zo strany rodičov sťažnosti, a dôvodom jeho PN je hrozba prepustenia zo zamestnania. Tvrdil, že matka maloletého dieťaťa chodí s priateľom pod vplyvom alkoholu a od mesiaca 11/2016 žije s dieťaťom v prenajatom byte. Podľa názoru otca doklady, ktoré matka predkladala do spisu, neobstoja. Rovnako neobstoja ani závery konajúcich súdov v predchádzajúcom právoplatnom rozhodnutí o výživnom na maloleté dieťa. Odvolateľ nesúhlasil tiež s odôvodnením napadnutého rozsudku a konštatovaním, že matka od 01.01.2019 už v Rakúsku nepracuje a že od 15.01.2019 bola vedená na úrade práce, sociálnych vecí a rodiny v evidencii nezamestnaných bez nároku na podporu v nezamestnanosti. Matka od 16.01.2019 pracuje za minimálnu mzdu ako mnoho ďalších ľudí. Pokiaľ v Rakúsku zarobila sumu 930,00 Eur, z čoho odvádzala 200,00 Eur odvody a platila nájomné v sume 330,00 Eur, nie je zrejmé, z akých úspor mohla žiť po návrate na Slovensko. Naproti tomu otec v čase, keď pracoval, vzorne vykonával svoju prácu. Do práce chodieval autom čistý a upravený. V práci ho kontrolujú, či nepožil alkohol. Je tak vylúčené, aby bol na pracovisku pod vplyvom alkoholu. Otec ďalej vyslovil nesúhlas so skutkovými závermi okresného súdu, ktoré vyplývajú z odôvodnenia napadnutého rozsudku. Zdôraznil, že má zničenú chrbticu (najviac má poškodenú jej krčnú časť) a hrozí mu ochrnutie. Matka je však zdravá, a teda má z čoho si zabezpečiť pre seba a svojho syna príjem. O tom, že matka žila nákladným životom, svedčia i jej fotografie na Facebooku. Pokiaľ sa otec pýtal matky v čase, keď pracovala v Rakúsku, kde bola, keď pred obedom mala fotky na Facebooku, že nepracovala, matka mu uviedla, že domáci jej dal voľno. Podľa názoru otca domáci dal matke nielen voľno, ale aj výpoveď z pracovného pomeru. Rodina nikdy nevedela, kde sa matka nachádza, iba to, že je v Rakúsku. Keď ju chcel otec s maloletým C. navštíviť, nedovolila im to. Bol to práve otec, ktorý stál pri C., keď sa učil písať, čítať a počítať. Otec ho viedol i k športu, maľovaniu a v domácnosti

varil, pral a držal ho za ruku vždy, keď mu bolo najhoršie. Rozhodne syna nebil. Otec sa o syna staral do konca 5. ročníka základnej školy. Potom ho matka bez jeho vedomia odviekla a on nevedel, kde syn je. Matka ho len zobrala na prázdniny do Rakúska. Následne syna bez súhlasu otca odhlásila zo školy v Hornej Štubni a zapísala ho do Základnej školy v Turčianskych Tepliciach. Otec a syn sa viac nevideli. Otec sa ohradil od tvrdení matky prezentovaných na pojednávaní vo vzťahu k jeho zdravotnému stavu. V závere svojho opravného prostriedku odvolateľ namietal predĺženie lehoty na napísanie rozsudku, ktorú poskytol predseda súdu konajúcemu sudcovi. Podľa jeho názoru náročnosť odôvodnenia rozsudku, ktorá bola dôvodom predĺženia zákonnej lehoty na vyhotovenie rozhodnutia, nezodpovedá realite, t. j. obsahu rozhodnutia, ktoré mu bolo doručené. Ku svojmu opravnému prostriedku otec pripojil potvrdenie MUDr. E. G., neurochirurga zo dňa 09.10.2019.

11. Matka i kolízny opatrovník zostali v odvolacom konaní nečinní.

12. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP), po zistení, že odvolanie otca zo dňa 12.05.2018 bolo podané včas a smerovalo proti rozhodnutiu, ktoré možno napadnúť týmto opravným prostriedkom, preskúmal rozsudok okresného súdu v rozsahu podľa § 379 CSP, s tým, že odvolacími dôvodmi nie je viazaný (§ 66 CMP) a toto rozhodnutie bez nariadenia pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario) podľa ust. § 387 ods. 1 CSP a § 2 ods. 1 CMP vo veci samej i v závislom výroku o trovách konania ako vecne správne potvrdil.

13. Odvolací súd podrobne preskúmal všetky rozhodujúce otázky, ktoré boli vo veci vznesené a v plnom rozsahu sa stotožnil so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie. Okresný súd v dostatočnom rozsahu zistil skutočnosti rozhodné pre posúdenie danej veci, pre rozhodnutie o návrhu navrhovateľky, vecne správne rozhodol a svoje rozhodnutie odôvodnil v súlade s ust. § 220 až § 222 CSP. Odôvodnenie rozhodnutia okresného súdu je vecne správne, pričom v jednotlivostiach naň poukazuje aj odvolací súd. Z uvedených dôvodov sa krajský súd v odvolacom konaní obmedzil iba na konštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia (§ 387 ods. 2 CSP).

14. Súčasne odvolací súd preskúmal i námietky a otca maloletého dieťaťa uvedené v jeho opravnom prostriedku a po ich preskúmaní dospel k záveru, že tieto nie sú dôvodné.

15. Odvolací súd zdôrazňuje, že do práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a článok 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd) nepatrí právo účastníka konania, aby sa všeobecný súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04), ani právo na to, aby bol účastník konania pred všeobecným súdom úspešný, teda aby sa rozhodlo v súlade s jeho požiadavkami (I. ÚS 50/04). Do obsahu tohto práva nepatrí ani právo účastníka konania vyjadrovať sa k spôsobu hodnotenia ním navrhnutých dôkazov súdom, prípadne sa dožadovať ním navrhnutého spôsobu hodnotenia dôkazov (II. ÚS 3/97, II. ÚS 251/03). Posúdenie návrhu na vykonanie dokazovania, rozhodnutie, ktoré z dôkazov budú v rámci dokazovania vykonané, je vždy vecou súdov (viď § 185 ods. 1 CSP), a nie účastníkov. Zároveň je nutné dodať, že skutočnosti všeobecne známe (tzv. notoriety) alebo známe súdu z jeho činnosti, sa nedokazujú (§ 186 ods. 1 CSP). Ide o také skutočnosti, ktoré sú známe pomerne širokému okruhu ľudí a vedomosť o týchto skutočnostiach možno u bežného, priemerne vzdelaného človeka žijúceho v danom mieste a čase predpokladať. Nie je pritom podmienkou, aby boli známe každému. Nedokazujú sa ani skutočnosti známe súdu z jeho rozhodovacej činnosti (napr. z konaní vo veciach starostlivosti o maloleté deti a pod). Prvoinštančný súd v odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, prečo návrh otca na zníženie výživného zamietol a ku svojim záverom dospel v kontexte všetkých ostatných vykonaných dôkazov.

16. Zákon o rodine umožňuje, ak sa zmenia pomery na strane rodičov, prípadne na strane detí samotných, aby výživné bolo novým spôsobom upravené (§ 78 ods. 1 Zákona o rodine). Samozrejme nejde o akúkoľvek zmenu, ale o takú zmenu, ktorá má význam pre záver, že výživné určené v predchádzajúcom rozhodnutí už nezodpovedá zmenenej situácii, a to jednak na strane osôb výživou povinných, tak i osoby k výžive oprávnenej. Takouto zmenou pomerov nie je teda akákoľvek zmena z hľadísk rozhodujúcich pre určenie výživného, ale musí ísť o zmenu pomerov závažnejšieho rázu v tých okolnostiach, ktoré tvorili podklad pre vydanie predchádzajúceho rozhodnutia, teda o zmenu, ktorá sa výraznejším spôsobom prejaví v pomeroch účastníkov.

17. Hmotno-právnu podmienkou toho, aby súd mohol o výške výživného na dieťa opakovane rozhodnúť je zmena pomerov. V zmysle judikatúry je potrebné prihliadnuť na všetky okolnosti, ktoré by mohli odôvodniť zmenu výšky výživného. Avšak len vtedy môžu byť dôvodom na zmenu vyživovacej povinnosti, keď sa závažnejším spôsobom prejavia v pomeroch účastníkov v porovnaní s pomermi v čase vyhlásenia predchádzajúceho rozsudku. Pokiaľ by súd nemal preukázanú zmenu pomerov a rozhodol by o zmene výšky vyživovacej povinnosti, išlo by vlastne o neprípustné preskúmavanie a reparáciu právoplatného súdneho rozhodnutia. Pri rozhodovaní o zmene výšky výživného treba porovnať okolnosti dôležité pre určovanie výživného tak v čase skoršieho, ako aj nového rozhodnutia, a to na základe spoľahlivých a úplných výsledkov dokazovania. Len v prípade, ak má súd preukázané, že sa pomery účastníkov zmenili, môže rozhodnúť o zmene výšky vyživovacej povinnosti. Medzi najčastejšie dôvody zmeny pomerov možno zaradiť uplynutie dlhšieho obdobia od poslednej úpravy vyživovacej povinnosti, ďalej podstatná zmena zárobkových možností a schopností povinného rodiča, prípadne i rodiča, ktorému je dieťa zverené do výchovy, pribudnutie či ukončenie vyživovacej povinnosti, ktorá bola zohľadňovaná v čase posledného rozhodnutia, u detí nastúpenie ďalšej, vyššej formy štúdia, zabezpečujúcej prípravu na budúce povolanie, zmena zdravotného stavu a iné. V zmysle ustálenej súdnej praxe sa za opodstatnenú zmenu pomerov považuje aj zmena v dôsledku plynutia času (v zásade nastáva uplynutím troch rokov od poslednej úpravy, ak súčasne nenastali iné relevantné skutočnosti), pretože maloleté dieťa rastie a vyvíja sa, s čím spojené zvýšené výdavky.

18. Zákon o rodine v ust. § 62 a nasl. upravuje základné pravidlá pre určenie výšky výživného na dieťa. Konkrétna výška výživného je ovplyvňovaná faktormi jednak na strane dieťaťa, jednak na strane povinného rodiča. Pri posudzovaní potenciality príjmov povinného rodiča (v prejednávanej veci otca) musí súd postupovať veľmi prísne a zhodnotiť všetky relevantné skutočnosti, ktoré sa v konaní preukážu. Snaha povinného znížiť vyživovaciu povinnosť na najmenšiu možnú mieru je zo zákona eliminovaná tým, že pri určovaní výšky vyživovacej povinnosti (akejkoľvek) neprihliada len na jeho skutočné príjmy, ktoré v čase vyhlásenia rozhodnutia dosahuje, ale vychádza sa z jeho potenciálnych príjmov, teda príjmov, ktoré by mal, resp. mohol dosahovať pri existencii objektívne preukázaných skutočností (vek, stupeň dosiahnutého vzdelania a jeho zameranie, zdravotný stav, schopnosti, prax, dopyt na trhu práce a podobne). V zmysle § 75 ods. 1 vety druhej Zákona o rodine na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako prihliadne aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré povinný na seba berie. Okrem toho v zmysle ust. § 62 ods. 5 Zákona o rodine výživné má prednosť pred inými výdavkami rodičov. Pri skúmaní schopností, možností a majetkových pomerov povinného rodiča, súd neberie do úvahy výdavky povinného rodiča, ktoré nie je nevyhnutné vynaložiť.

19. Vyššie citované zákonné ustanovenia vyjadrujú všeobecné hľadiská, na ktoré súd prihliada pri určení vyživovacej povinnosti. Patria k nim predovšetkým odôvodnené potreby dieťaťa, ktoré môžu byť rôzne a sú závislé predovšetkým od veku, zdravotného stavu dieťaťa, od jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu obsahu jeho prípravy na jeho budúce povolanie a pod. Výživné pre dieťa totiž neslúži len na uspokojenie všetkých jeho odôvodnených hmotných potrieb (strava, ošatenie, obuv, atď.), ale aj ďalších odôvodnených potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelanie, príprava na povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby a pod.). Odôvodnené potreby dieťaťa sú však bezprostredne ovplyvňované aj schopnosťami a možnosťami rodičov. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby, ktoré nepresahujú obvyklú, základnú mieru všetkých potrieb nevyhnutných pre život kultúrneho človeka. Ak sú ale reálne možnosti a schopnosti rodičov vyššie, odôvodnenými sú aj ďalšie potreby dieťaťa, ktoré síce nie sú nevyhnutné, ale so zreteľom na okolnosti konkrétneho prípadu sú prospešné pre všestranný vývoj dieťaťa. Pre určenie výšky výživného pre dieťa sú teda rozhodujúce reálne zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery každého z rodičov, ktoré sú dané nielen subjektívnymi vlastnosťami, ale aj okolnosťami objektívneho charakteru. V tejto súvislosti je významné i ust. § 75 ods. 1 veta druhá Zákona o rodine, ktoré zakotvuje, že na schopnosti, možnosti a majetkové pomery povinného prihliadne súd aj vtedy, ak sa povinný vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku alebo majetkového prospechu. Navyiac súd prihliadne aj na to, ktorý z rodičov a v akej miere sa o dieťa osobne stará a rovnako tak berie do úvahy i prídavky na deti, ktoré sa sčasti podieľajú na úhrade potrieb detí.

20. V prejednávanej veci bolo nepochybne preukázané, že v danom prípade nenastali podmienky pre zníženie výživného na maloletého C.. Naposledy bolo o výživnom na maloletého C.

rozhodované rozsudkom Okresného súdu Martin č.k. 23P/46/2017-132 zo dňa 12. marca 2018, ktorý bol potvrdený rozsudkom Krajského súdu v Žiline sp.zn. 6CoP/38/2018 zo dňa 19. septembra 2018, ktorý nadobudol právoplatnosť v časti týkajúcej sa maloletého dieťaťa dňa 15.10.2018. Súd rozhodol v tom čase o určení výživného na maloletého C. na čas po rozvedení vo výške 100,00 Eur mesačne. Pri svojom rozhodovaní prihliadol na skutočnosť, že matka od odchodu zo spoločnej domácnosti zabezpečovala výživu syna, aj keď určitú dobu medzi ňou a manželom reálne prebiehala striedavá starostlivosť o syna. V čase rozhodovania otec neprispieval na výživu maloletého C. žiadnou sumou. Jeho príjem predstavoval čiastku okolo 620,00 Eur. Príjem matky sa pohyboval okolo 930,00 Eur, z ktorej sumy platí odvody vo výške 200,00 Eur mesačne. Otec sa so synom príležitostne stretával. Intenzita ich stretnutí bola však minimálna. Výdavky matky na výživu maloletého syna pozostávali z úhrady nákladov na bývanie, osobných potrieb dieťaťa, ako aj výdavkov spojených s návštevou školy. Otec žil sám, platil si náklady na bývanie a osobné potreby. Pokiaľ v konaní tvrdil, že spláca za matku úver, tieto svoje tvrdenia v konaní žiadnym spôsobom nepreukázal. Výdavky na maloletého C. v súlade s vyjadrením matky súd ustálil na sumu približne 200,00 Eur mesačne. Pokiaľ sa na týchto výdavkoch majú podieľať obaja rodičia, okresný súd dospel k záveru, že rovnaký diel príspevku na výživné zo strany obidvoch rodičov je spravodlivý, keďže osobnú starostlivosť o maloletého za obdobie dvoch týždňov v mesiaci preberá jej matka. Za popísanej situácie konajúci súd konštatoval, že výška výživného určeného na maloletého C. je primeraná s ohľadom na možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov, ako aj odôvodnené potreby maloletého dieťaťa.

21. Je nepochybné, že od posledného určenia výživného maloletý C. podrástol a zvýšili sa výdavky na neho v súvislosti so stravou, ošatením i ďalšie náklady. V súčasnosti dieťa navštevuje 8. ročník ZŠ. Dieťa je teda v pubertálnom veku, ktoré rýchlo rastie a rodič mu už v tom čase nezakupuje detské oblečenie a obuv (ale musí mu kupovať oblečenie a obuv ako pre dospelého človeka, s čím sú nepochybne zvýšené výdavky). Rovnako je notoricky známa skutočnosť, aké sú náklady na zakúpenie školských pomôcok a potrieb u žiakov 2. stupňa ZŠ. Žiada sa dodať, že v prejednávanej veci nie je nutné, aby matka preukázala vynakladanie výdavkov na stravu, oblečenie a obuv maloletého predložením množstva pokladničných dokladov, keďže ide o skutočnosť všeobecne známu. Je zrejmé, že dieťa je vo vyššom veku, s čím sú spojené vyššie výdavky na jeho stravu, oblečenie a obuv. To však nie sú jediné náklady na jeho výživu. Výživné pre dieťa totiž neslúži len na uspokojenie všetkých jeho odôvodnených hmotných potrieb (strava, ošatenie, obuv, atď.), ale aj ďalších odôvodnených potrieb dôležitých pre výchovu a vývoj dieťaťa (vzdelanie, príprava na povolanie, kultúrne, športové a rekreačné potreby a pod.). V neposlednom rade je potrebné prihliadnuť i na rast životných nákladov.

22. Súd prvej inštancie tiež správne konštatoval, že majetkové a príjmové pomery matky sa v porovnaní s predchádzajúcim obdobím zmenili - matka aktuálne pracuje v SR u zamestnávateľa ŽSR s príjmom okolo 790,00 Eur, netto. Príležitostne si privyrába i v druhej práci so zárobkom približne 106,00 Eur mesačne. Matka si svoju vyživovaciu povinnosť voči maloletému dieťaťu plní i každodennou starostlivosťou oň a uspokojovaním jeho bytovej potreby (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine).

23. U otca došlo v porovnaní s predchádzajúcim obdobím tiež k zníženiu jeho príjmu, keď v čase pôvodného rozhodovania pracoval a aj teraz je zamestnaný ako školník na Gymnázium v Turčianskych Tepliciach s príjmom 439,00 Eur, pričom poberá invalidný dôchodok vo výške 182,00 Eur. Otec je v súčasnosti dočasne PN a poberá nemocenské dávky v priemernej mesačnej výške 255,00 Eur a invalidný dôchodok vo výške 180,00 Eur mesačne. Pokiaľ otec poukazoval na to, že je invalidným dôchodcom a popritom pracuje, táto okolnosť nie je zmenou pomerov na jeho strane. Otec bol zamestnaný u rovnakého zamestnávateľa a poberal invalidný dôchodok i v čase posledného rozhodovania súdu o výživnom. Hoci otec poukazoval na aktuálne zníženie svojich príjmov v dôsledku toho, že je PN (poukazujúc na pretrvávajúce zdravotné problémy, potvrdením MUDr. E. G. zo dňa 09.10.2019), je potrebné poznamenať, že pri rozhodovaní súdu o znížení výživného vo vzťahu k povinnému rodičovi táto námietka neobstojí. Jedná sa len o dočasnú pracovnú neschopnosť a po nástupe do zamestnania bude ako zamestnanec naďalej poberať príjem v pôvodnej výške. Pokiaľ by pracovný potenciál otca bol znížený do tej miery, že by bol uznaný tzv. plne invalidným (s mierou poklesu zárobkovej činnosti nad 70 %), bol by už nepochybne poberateľom takejto dôchodkovej dávky. Skutočnosť, že otec doposiaľ poberá iba tzv. čiastočný invalidný dôchodok (t. j. s mierou poklesu zárobkovej činnosti od 41 % do 70 %), naopak preukazuje fakt, že má ešte zostatkový pracovný potenciál, pri ktorom je schopný uplatniť sa na trhu práce. V prejednávanej veci bola teda rozhodnou pre posúdenie výšky vyživovacej povinnosti otca skutočnosť, že sa jedná len o prechodné zníženie jeho príjmu z dôvodu dočasnej PN a nejedná sa o trvalú zmenu, na ktorú by súd pri rozhodovaní o výške výživného mal prihliadať. Vývoj životných nákladov je oproti minulému obdobiu tiež notoricky známou skutočnosťou, ktorú netreba dokazovať. Niet pochyb o tom, že ceny základných potravín a služieb sa

oproti predchádzajúcemu obdobiu (kedy súd rozhodoval o výživnom na maloletého C.), zvýšili. Otec sa nemôže spoliehať na to, že matka bude v plnej miere zabezpečovať výživu syna a on sa nebude podieľať na zvýšených nákladoch na výživu svojho syna. Ako už bolo uvedené vyššie, z ust. § 62 ods. 2 Zákona o rodine vyplýva obom rodičom dieťaťa zákonná vyživovacia povinnosť. Súd v konaní o určení/zmene výživného jednému z rodičov (otcovi) osobitne skúma predpoklady pre takéto rozhodnutie medzi účastníkmi právneho vzťahu, t.j. medzi otcom ako osobou povinnou poskytovať výživné a maloletým dieťaťom ako oprávnenej osoby z výživného. Preto ťažisko dokazovania je zamerané na schopnosti a možnosti povinnej osoby a odôvodnené potreby oprávnenej osoby, ktorého výsledok zhodnotenia sa premietne do výšky uloženej vyživovacej povinnosti. Zároveň je nutné dodať, že na náklady na spoločnú domácnosť má nepochybne financovať i jeho terajšia manželka Y. Z., ktorá žije s otcom a jej dieťaťom v spoločnej domácnosti.

24. Žiada sa dodať, že odvolateľ vo viacerých častiach svojho odvolania napádal procesný postup súdu prvej inštancie pri rozhodovaní a prejednávaní tejto veci. Procesným postupom sa rozumie len faktická, vydaniu konečného rozhodnutia predchádzajúca činnosť alebo nečinnosť súdu, teda samotná procedúra prejednávania veci (to ako súd konanie viedol) znemožňujúca strane sporu realizáciu jej procesných oprávnení a măriaca možnosti jej aktívnej účasti na konaní (porovnaj R 129/1999 a 1Cdo/6/2014, 3Cdo/38/2015, 5Cdo/201/2011, 6Cdo/90/2012). Tento pojem nemožno vykladať extenzívne jeho vzťahovaním aj na faktickú meritórnú rozhodovaciu činnosť súdu. „Postupom súdu“ možno teda rozumieť iba samotný priebeh konania, nie však konečné rozhodnutie súdu posudzujúce opodstatnenosť návrhom uplatneného nároku.

25. Pokiaľ „postupom súdu“ nie je rozhodnutie súdu - finálny (meritórny) produkt prejednávania veci v civilnom sporovom konaní, potom už „postupom súdu“ vôbec nemôže byť ani časť rozhodnutia - jeho odôvodnenie (obsah, spôsob, kvalita, výstižnosť, presvedčivosť a úplnosť odôvodnenia), úlohou ktorej je vysvetliť dôvody, so zreteľom na ktoré súd rozhodol (pozri napr. rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp.zn. 1ECdo/10/2014, 3Cdo/146/2013). Preto námietky odvolateľa voči postupu súdu pri prejednávaní a rozhodovaní veci odvolací súd vyhodnotil ako neopodstatnené.

26. V posudzovanom prípade otec ani jeho zástupkyňa nepožiadali z dôležitého dôvodu o odročenie pojednávania, na ktorom bolo vyhlásené napadnuté rozhodnutie. Okresný súd preto postupoval správne, keď v súlade s ust. § 183 CSP vec prejednal a rozhodol v neprítomnosti otca.

27. Zároveň odvolací súd uvádza, že pokiaľ odvolateľ namietal, že vo veci konajúcejmu sudcovi predseda súdu predĺžil lehotu na písomné vyhotovenie odvolaním napadnutého rozsudku postupom podľa § 223 ods. 3 CSP, táto skutočnosť nemohla mať vplyv na správnosť napadnutého rozhodnutia. Inštruktívna zákonná lehota pre súd je určená 10 dní od vyhlásenia rozsudku (§ 42 CMP). Predseda súdu môže túto lehotu zo závažných dôvodov predĺžiť. To znamená, že je len na uvážení predsedu súdu, či túto lehotu sudcovi predĺži/nepredĺži.

28. Na základe vyššie uvedených dôvodov odvolací súd dospel k záveru, že súd prvej inštancie vo svojom rozhodnutí vychádzal z úplne zisteného skutkového stavu, relevantne skúmal odôvodnené potreby maloletého, ako aj schopnosti a možnosti a majetkové pomery na strane oboch rodičov a na ich základe dospel k správnym skutkovým zisteniam a vec správne právne posúdil.

29. Rovnako vecne správny je aj výrok o trovách prvoinštančného konania o tom, že žiaden z účastníkov (navzájom voči sebe) nemá nárok na náhradu trov konania, ktorý plne zodpovedá ust. § 52 CMP.

30. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

31. Toto rozhodnutie senátu odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. (§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania. (§ 76 CMP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Dovolanie nie je prípustné proti rozsudku, ktorým sa vyslovilo, že sa manželstvo rozvádza, že je neplatné, alebo že nie je a proti uzneseniu v konaní o návrat maloletého do cudziny vo veciach neoprávneného premiestnenia alebo zadržania (§ 76 CMP).

Dovolací súd nie je viazaný rozsahom dovolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu. (§ 77 CMP)

V prípade, že nebude dobrovoľne splnená povinnosť uložená týmto rozhodnutím, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na vykonanie exekúcie podľa osobitného zákona (zákon č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti /Exekučný poriadok/ a o zmene a doplnení ďalších zákonov).

Ak sa jedná o rozhodnutie, ktorým bola upravená starostlivosť o maloletého, styk s maloletým alebo iná ako peňažná povinnosť vo vzťahu k maloletému, môže sa osoba oprávnená z rozhodnutia domáhať uspokojenia svojho nároku návrhom na výkon rozhodnutia vo veciach maloletých podľa § 370 a nasl. CMP.